

Andrássy
Lajos

HA A FÁK KINŐTTEK

Amikor csókolsz mindig látom én:
a csillagok hajad bokrába ülnek
s szemben halkan a kiskapuk kinyílnak

Halkan csikorgó kiskapunk fölött
orgonaág és bodzaág közt akkor
az utcanév s a házszám hogy dörömbölt
Bihari utca 48... A dömpér
szelid erővel görgeti a téglát
s a harmincéves vályogfalakat
az öregárok megtelik s fölötté
mint szigetelőszalag bitumenből
aszfaltút csúszik át... Ha utca lesz itt
Ha utca lesz és nem a toronyházak
betonalapja... Harmincéves vályog
Apám öcsém meg én a kertben ásott
agyaggödörből formáltunk naponta
egy-két százat ha jól ment s jó időben
a nyári zápor nem gyúrta halomba
és így soronként épült az a ház
akkor a legszebb nekünk az a kastély
hol képzeletünk először csavargott
alagutak és toronyszobák csendjét
kutatva fényes fegyverben feszengő
ifjú lovagok: agyaggödör s padlás
fakard fapisztoly... S barátunk a szerszám
ott vált alkotó eszközzé először
Vályogpalotánk sokáig kibírta
fáradt napokban visszatértünk hozzá
szemünkre hánytva mulasztásainkat
kérdőre vont és számvetésre hajtott
s pörölt: „Im állok s hol vagytok ti hűtlen!”
Naponta néhány száz s így több ezer
agyagvályogból fal kevéske kővel
fölé tető s az élet megfért bőven
e közös gonddal közös műben... Álmunk
áttetszőbb lett és érhetőbbnek látszott
míg köröttünk a szerszámok zenéltek
...A töltésen túl még a régi házak
köszöntenek ha arra visz az utam
Itt betonmellű óriások lépnek
lassan biztosan egyre közelednek
a dömperek mögött... S az utcanévvél
egy törvényszerű újabb kor zenéjét
hozza magával... Míg a fák kinőnek
több lesz a hő és kevesebb a fény
s aztán majd itt is szerelmesek járnak
kéz a kézben mint jártam véled én...

Ha valamit nem vesznek jó
néven a szakemberek, az
alighanem az, ha egy lai-
kus beleszól munkájukba. Sze-
rencsére a hozzá nem értő ember
meglehetősen könnyű helyzetben
van, ha olyasmiről van szó,
amely az ő számára készül.
Mert ha egy szakember szerint
jó is a cipő, az tudja megmon-
dani, hogy szorít-e vagy sem, aki
hordja. Hasonló a helyzet a kira-
katokkal is, melyeket végső so-
ron nem a szakember számá-
ra, hanem a laikus vásárló meg-
nyerésére rendeznek be. Ebből —
laikus létemre — bátorságot mer-
ítettem, hogy néhány megjegy-
zést megkockáztassak Szeged
nyári kirakatairól.

Sokéves hagyomány Szegeden
az ünnepi hetek idején rendezett
nyári kirakatverseny. Jó és szép
hagyomány, mindenképpen foly-
tatásra érdemes. A versenyt a
városi tanács vb kereskedelmi
osztálya írja ki, s mint az köz-
tudomású, nemcsak a szegedi ki-
rakatrendezők vesznek részt raj-
ta, hanem más városokból, me-
gyékből is. A kirakatokon fel-
tétlenül észre lehet venni a vál-
tozást. Szembeszökő, hogy szeb-
bek, színesebbek, mint év köz-
ben, jobban tagoltak, mutató-
sabbak.

A kirakatrendezői szakma kö-
vetelményeiről egy kívülálló alig-
ha oktathatja a szakembert. A
laikus sétáló és vásárló csupán
saját szempontjait sorolhatja,
melyek azért nem feltétlenül ér-
dekelnek a szakember számára
sem. Tehát az utcán sétáló,
vásárló ember szempontjait kel-
lene felsorolni. Az emberek fel-
tehetően mindenekelőtt azt vár-
ják el a kirakattól, hogy árukat
mutasson be, megismertesse őket
a választék javával, azok árál-
val együtt, hiszen a kirakat
pontosan erre való. A vásárló
egyúttal azt is szereti, ha a kira-
katot áttekinthetően, szépen, ta-
goltan rendezik be, színesen, ér-
dekesen, mert különben meg sem
nézi.

E két szempontot illetően fel-
tehetően egyezik a laikus véle-
ménye a szakemberével. Hiszen
a verseny kiírásában is a kö-
vetkező áll: „Kirakatversenyünk
célja az, hogy az ünnepi hetek
idején bemutassuk a városunkba
érkező bel- és külföldi vendé-
geinknek a szocialista kereskede-
lem kultúráját, ezen keresztül a
versenyben részt vevő kirakat-
rendezők szakmai tudását. A
verseny feltételei pedig: 1. a sza-
badtéri játékok ünnepélyességé-
nek hangsúlyozása, 2. áruk ki-
helyezése és rendezése.”

Tehát többek közt a szocialis-
ta kereskedelem kulturáliságát
van hivatva reprezentálni a ver-
seny. Ezt alighanem szép, és
amennyire az esztétika szabályai
megengedik, áruban bővelkedő
kirakatokkal lehet elérni. A ver-
senykirakatok valóban szépek,
mégis, okot adnak egy kis me-
ditációra. Évek óta dül a vita:

KIRAKATLAN KIRAKATOK

melyik a jobb megoldás? Sok
árut tenni a kirakatba, vagy ke-
veset, de szépen elrendezve? Úgy
látszik, az utóbbi szemlélet győ-
zött, és ezt csak örömmel fogad-
hatja az ember. Csak helyeselihe-
tő, hogy az év közben látott zsü-
foltság ilyenkor megszűnik. Szeb-
bé, rendezettebbé válnak a kira-
katok. Igaz, a jó kirakathoz le-
vegősnek kell lennie. De ez nem
mindenkor fölött való recept, ezt
a szabályt is átgondoltan kellene
alkalmazni. Attól függően, hogy
milyen árut tesznek a kirakatba,
hogy mennyi pénz és lehetőség
van a jó kirakatbeli környezet
megteremtésére. Talán rossz a
példa, de: egy ékszerész kiraka-
tában fekete bársonykörnyezet-
ben gyönyörűen mutathat egyet-
len csodás gyémánt nyakék, ám
egy-két kartonruha szürke, árul-
kodóan olcsó dekorációskarton-
körítéssel — ez így, sajnos, alig-
ha mutató.

Valahogyan az az érzése az
embernek, mintha a rendezők az
átgondolt, legegyszerűsített
kirakatot úgy értelmeznék, hogy
abba a lehető legkevesebb árut
kell tenni, függetlenül a tény-
leges adottságoktól és lehetősé-
gektől. Ebből igyekeztükben
olykor mesterségesen kicsinyítet-
ték is a kirakatot, hogy a ke-
vés árut ismét csak összebb zsü-
folhassák. Például a Lenin körüli
illatszerbolt esetében, melynek
kirakatiüvegét papírral leragaszt-
tották, ezáltal területét jó har-
madrészére csökkentették.

Alighanem sokat lehetne vitat-
kozni azon, hogy a szabadtéri já-
tékok milyen hangsúllyal szere-
peljen a kirakatokban. A ver-
seny feltételei közt szerepel: a
szabadtéri játékok ünnepélyessé-
gének hangsúlyozása. Jó feltétel,
eleget kell és lehet is tenni ne-
ki. De a módszeren már érde-
mes elgondolkodni.

Sok a felirat a kirakatokban;
üdvözlőjük kedves vendégeinket.
Ez alighanem fölösleges. Egy
szép, ünnepi kirakat, a város ün-
nepi hangulata beszél magáért.
Ha nem, a feliratok sem helyet-
tesíthetők. Sok a kép a kiraka-
tokban a városháza tornyáról,
szobrokról, a dómról. Ha egye-
di lenne az ötlet, ha csak egy üz-
letnél látná az ember szépen
megoldva, akkor helyeselné. Így
viszont nem. Mert Pesten vagy
Sopronban valóban így kellene
reklámozni a Szegedi Ünnepi
Heteket, de Szegeden talán fö-
lösleges.

Sok a játékok előadásaitól köl-
csön vett motívum. De ezek néha
túlnőnek önmagukon. A Cent-
rum Áruház egyik kirakataiban

például szép háttérrel ad az a
motívumsor, amely a Salsk len-
gyel népi együttes előadását rek-
lámozza. Elég lett volna ennyi a
kirakatba. De sajnos, az előtér
jó részét is ugyanennek az elő-
adásnak jóval gyengébben meg-
oldott motívumai foglalják el.
Ez a példa még nem tartozik a
rosszak közé. Sok esetben sajnos
már giccses a megoldás, aho-
gyan mindenáron a szabadtéri
előadásainak motívumaira ki-
válnak építeni a rendezők.
Ugyancsak a Centrumban, az
előbbi kirakat szomszédságában
egy fekete kendő és elszáradt ró-
zsák lennének hivatva az Otelló
jelképezni, az áruház másik ol-
dalán az erkélyjelenet gyen-
géske mása népszerűsítene a
Rómeó és Júliát. Vagy az Aján-
dékbold egyik kirakata, ahol két
rokokó (?) figura sziluettje utal
nem tudni melyik előadásra,
szinte teljesen kiszorítva az árut
a kirakattól. Kár lenne tovább
sorolni a példákat, mert sok van
belőlük. Sok a rossz, vagy leg-
alábbis rossznak tűnő megoldás.
Egy-egy szép háttér — mint a
Slaské a Centrumban — alig-
hanem elég lenne. A szabadtéri
játékok ünnepélyességét így is
lehetne hangsúlyozni. Hiszen egy
szegedi kirakat akkor is szegedi,
ha nem zsúfolta a város épületei-
nek motívumaival és akkor is
ünnepi lehet, ha nem teleített egy-
egy előadás elemeivel. Jó pél-
da erre az iparművészeti bolt.
Még hozzá kétszeresen is az. Ek-
szereket, ötvösmunkákat mutat
be kirakataiban. Feltehetően
azért, mert a Szegedre látogató
vendég, ha vásárol, aligha fotelt
vagy asztalt, inkább ékszer vesz.
Mindezt egy szépen rendezett
kirakatban mutatják be. Rá-
adásul évek óta tudatosan ott
rendezik be versenykirakatukat,
ahol az a legkevesebbet takar-
ja az üzletből, tudván azt, hogy
a bolt maga a legjobb kirakat

Végül össze kellene foglalni
ezt az írást. De mivel mindez
nem szakértő véleménye, alig-
hanem fölösleges az összefoglaló.
Laikus szemléletként csak annyit
lehetne hozzátenni mindehhez:
jó és szükséges a nyári kirakat-
verseny Szegeden. Talán a pá-
lyázati kiírást kellene úgy mó-
dosítani, hogy fontosabb szerep-
hez jusson benne az árubemu-
tatás. Meg kellene kísérelni, hát-
ha úgy jobban sikerülne a ver-
seny. De lehet, hogy mégis a
mostani módszer a jó. Lehet,
hogy sokkal jobban is lehet-
ne ezt alkalmazni. De ezt in-
kább döntsék el a szakemberek.

SAVAY ISTVÁN

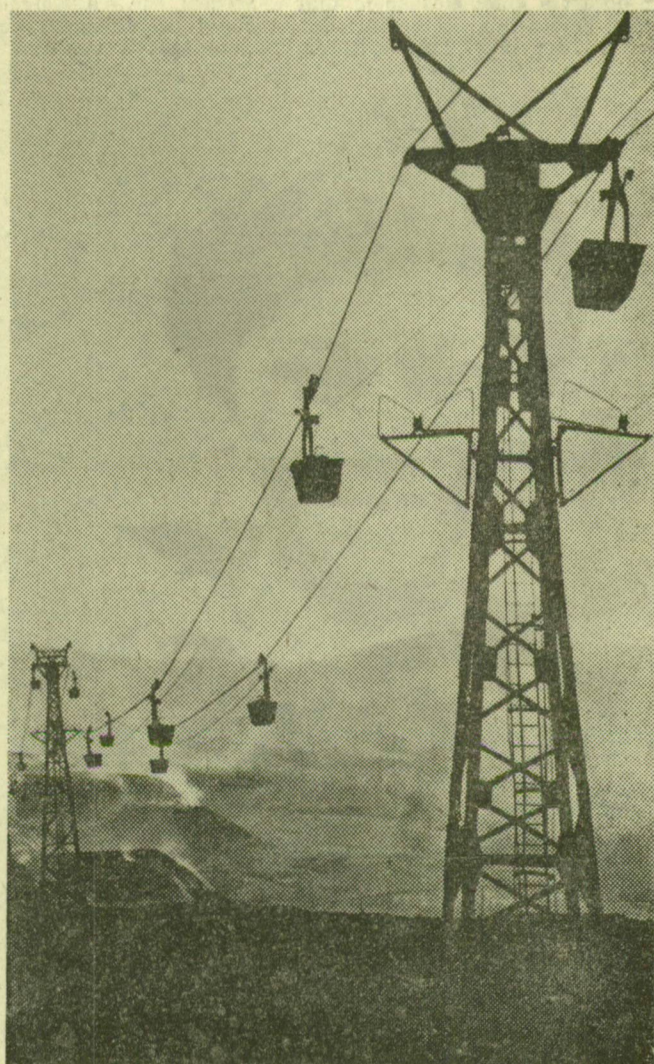
Csonka Béla

Érdeklődés

Bárándy István

Versenysben

Lantos Miklós

Csillepálya